

Elements arquitectònics de cal Frare

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Al lloc de Cal Frare
Emplaçament	Ctra de Guardiola a Bagà abans de creuar el Bastereny a mà esquerra a la corba homònima
Alçada:	720

Coordenades:

Latitud:	42.23643
Longitud:	1.87538
UTM Est (X):	407207
UTM Nord (Y):	4676640

Classificació

Número de fitxa	08099-249
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	XIV-XIX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	La porta adovellada ha desaparegut completament i una de les cambres que tanca el pati per la banda nord conserva la part més oriental, ja que la resta ha desaparegut. Possiblement l'antiga casa de ca l'escriu que es situava a continuació de cal Frare va desaparèixer amb els aiguats de 1982.
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	7268102DG077GN
Fitxes associades:	

Descripció

Conjunt d'elements arquitectònics de Cal Frare corresponents a les cambres amb volta de les naus que tanquen el pati per la part nord i oest. Es tracta d'un conjunt de naus rectangulars allargassades cobertes amb volta de canó, construïdes seguint la tècnica de l'encofrat i amb aparell de maçoneria. Les que hi ha a la banda nord es conserven en més bon estat, malgrat que només hi hagi la planta baixa. La seva orientació és de nord a sud i s'hi accedeix per dues portes coronades per una llinda de fusta i esplandit intern. En alguna d'elles encara hi han les menjadores i el paviment és de lloses i còdols de riu. L'altre nau es situa a la banda nord tancant el pati per aquesta crugia i es conserva parcialment ja que ha perdut bona part de la volta de canó que la cobria. Les restes que encara romanen dempeus tenen un aparell de maçoneria de pedres mal treballades i escairades, unides amb argamassa de calç i disposades en filades irregulars. La volta és de perfil rebaixat i està construïda seguint la tècnica de "full de llibre". Sembla que es tracta de construccions solidàries i amb una mateixa funcionalitat. Finalment i encastat al nord de la façana de cal Frare hi ha les arrencades de les tres primeres dovelles d'una porta que conserva el muntant esquerra en alçat. La resta ha desaparegut. Correspon amb les restes de l'antiga casa i ferreria de Ca l'Escriu.

Observacions:

Les cambres cobertes amb volta i també les restes de la porta adovellada corresponen possiblement amb construccions contemporànies i relacionades amb un antic molí fariner, per la proximitat al barranc de Sant Llorenç, i també amb la primera taberna que s'hi va obrir a mitjans del segle XVI.

Història

Les referències documentals més antigues sobre l'indret esmentat, conegut aleshores com a mas de Sant Miquel, es remuntarien el 1585 quant un tal Baltasar Montmany, abat de Sant Llorenç l'estableix a Joan Salmurri, sastre de la vila de Bagà. Posteriorment i el 1654 el mas passa a mans de Josep Ferrussola, notari de Bagà on obté el dret per instal·lar-hi una taverna o hostel de la Batllia general de Catalunya. Aquest hostel seria denominat amb el topònim de Cal Frare. "Joseph Ferrussola notari real de la vila de Bagà, bisbat de Solsona, ha molt temps que te en virtut de establiment fet per lo prior de Sant Llorens prop Bagà com á Sr Jurisdiccional del terme de Sant Llorens y Sardanyola la facultat de tenir hostel privative ad alios en tot aquell districte de terra compres des del torrent dit del Reboll fins a la casa de Guardiola del dit lloch de Sant Llorens". La casa de Cal Guardiola seria la finca del "Collet". La família dels Ferrussola el van posseir fins el 1752. En aquesta data un tal Francesc Amills va rebre la potestat i permís del monestir de Sant Llorenç prop Bagà ""lo dret y facultat de tenir hostel, taverna, fleca y carnisseria en la dita casa per ell construïda" Aquest hostel de seguida es deuria fer petit i va caldre ampliar-lo amb noves dependències tal i com s'esmenta en un document de 1868 amb el nom de "Hostal Nou". La família Amills el va posseir fins el 1883 on va haver d'hipotecar la finca i vendre-la a Esteve Noguera i Forgas, un reconegut fabricant d'embotits de Barcelona i que el va reconvertir en fabrica d'embotits. "...va comprar Cal Frare a parts iguals, pel preu de 37.333 pessetes i 32 cèntims, i va convertir l'edifici en un obrador d'embotits, amb la zona de matança als baixos, manipulació i elaboració al primer pis i assecadors a la part superior. El producte de la Casa Noguera, fundada el 1870 i encara en activitat, que havia tingut botiga al número 9 de la plaça Nova

de Barcelona". El fabricant Esteve Noguera va ampliar l'hostal convertint-lo en un gran edifici. C.A Torres al 1905 el descriu en el seu llibre del "Pirineu Català" i el defineix de la següent manera." del grandíós Hostal Nou o del Frare, situat a la bifurcació del camí de Berga a La Pobla y a Baga. L'hostalera va confirmar-nos que seguim bé'l camí y agafàrem el de Bagá.". La fàbrica i l'hostal van funcionar fins el 1950 on després de diversos intents la família Noguera va decidir de vendre-ho l'any 2000. Actualment s'empra com a magatzem i l'edifici de l'hostal i antiga fàbrica d'embotits esta completament abandonat ".

Bibliografia

CASAS SOLER, QUIM (2004) "La pagesia i l'època preindustrial" a Erol. Suplement 3. p.14. FIGOLS COMPANYY, CARLES (2016). Antics hostals del camí ral. GALÍ FERRÉ, DAVID (2008). "Hora et labora a l'entorn del monestir, els eremitoris, les estructures hidràuliques i l'hostal el Frare". Erol. p.21-24. AHB. Registre de les hipotecas 1840 i 1841. AHB. Manuals notariais 1843, 1855, 1859 i 1870.

